

In afschrift aan: Leden van Provinciale Staten
Afdeling Strategie & Kennis

DATUM:	KENMERK:	ONDERWERP:
18.04.2025	2025.04.18/RL	Advies project Natura 2000 Dommeldal

Geacht college,

Provincie Noord-Brabant en Waterschap De Dommel willen via watermaatregelen de natuur in het Dommeldal versterken. Naast het realiseren van Natura 2000-doelen dragen deze ook bij aan de KRW-doelen, het Natuurnetwerk Brabant en de Natte Natuurparels. In het kader van de MER is de Provinciale Raad voor de Leefomgeving (PRL) van BrabantAdvies gevraagd advies te geven op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Wij doen twee aanbevelingen die niet alleen relevant zijn voor dit project, maar ook raken aan de bredere Gebiedsgerichte Aanpak Grenscorridor.

1. Werk tegelijk aan basisvoorwaarden voor natuurherstel.
2. Bouw met de omgeving aan een toekomst waarbij natuur wordt verbonden aan landbouw, cultuurhistorie én recreatie.

1. Werk tegelijk aan basisvoorwaarden voor natuurherstel

De Kaderrichtlijn Water (KRW) vormt de minimale basis voor dit project. De KRW-doelen zijn wettelijk verplicht én ecologisch noodzakelijk. Het watersysteem en de waterkwaliteit voldoen momenteel niet aan de eisen. Dit belemmert de ecologische ontwikkeling. Het is daarom logisch om de KRW-doelen niet als neven doel, maar als hoofddoel te zien en in het project concreet uit te werken hoe daaraan wordt bijgedragen, uiteraard naast de te behalen natuurdoelen.

Benut bij de aanpak van de KRW-doelen de kwaliteiten van het landschap. De bovenloop – waar dit project onderdeel van is – is natuurlijk en ongerept, met aaneengesloten natuur, brongebieden. De middenloop kent een kleinschalig cultuurlandschap met molens, vloeivelden, veen en rivierduinen. In de benedenloop overheersen moeras, zandige opduikingen en het linielandschap bij 's-Hertogenbosch. Deze variatie biedt volop kansen voor effectieve, gebiedseigen maatregelen.

De KRW-doelen vragen om meer dan maatregelen in het projectgebied alleen. Voor een verbetering van de waterkwaliteit in het stroomgebied is een (boven)regionale aanpak, inclusief samenwerking met Vlaanderen, nodig. We roepen de provincie en Waterschap De Dommel op zich hier maximaal voor in te zetten. Het doel is een integrale aanpak voor het hele stroomgebied. Als mogelijke eerste stap in die richting doen we de suggestie om samen met Vlaams-Brabant een Dommelconferentie te organiseren waarin deze aanpak gezamenlijk wordt verkend.

Naast de KRW-doelen vormt de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het Natuurnetwerk Brabant (NNB) een tweede voorwaarde voor duurzaam natuurherstel. Hoewel het NNN en NNB formeel als nevendoelen zijn opgenomen in het project, vragen wij om maximale inspanning op dit vlak. Zonder een gerichte aanpak om deze netwerken te realiseren, blijft het effect van natuurherstelmaatregelen beperkt.

2. Bouw met de omgeving aan een toekomst waarbij natuur wordt verbonden aan landbouw, cultuurhistorie én recreatie

Er is meer nodig dan het nemen van maatregelen: de verbinding met de omgeving is cruciaal voor het slagen van het project. In de NRD zijn maatregelen vooral technisch beschreven, zoals het dempen van sloten, het verminderen van ontwatering en aantakken van meanders. Deze maatregelen zijn noodzakelijk, maar pas als ook omwonenden, ondernemers en recreanten het plan steunen, kan het echt slagen. Blijf hen daarom gedurende het hele proces actief betrekken.

Door natuur en landbouw als bondgenoten te benaderen, ontstaat ruimte om samen met agrariërs te verkennen welk grondgebruik past binnen het toekomstige watersysteem. De natuurherstelmaatregelen hebben vaak negatieve gevolgen voor de huidige landbouwvormen, wat tot weerstand leidt. Innovatieve oplossingen, zoals houtteelt of vormen van natte landbouw, kunnen worden overwogen, evenals een betere balans tussen akkers en permanent grasland. Zo kan de landbouw uiteindelijk ook drager voor de kwaliteit van het gebied worden.

Het cultuurhistorische landschap is een krachtig fundament voor het ontwerp van het toekomstige landschap. Door historische elementen zoals vloeivelden, waterlandgoederen en molenlandschappen als uitgangspunt te nemen, ontstaat een ontwerp dat zowel ecologisch als cultuurhistorisch waardevol is. Juist deze wisselwerking tussen natuur en cultuur maakt het Dommeldal bijzonder en biedt kansen voor verdere ontwikkeling. Het bewust versterken van deze kwaliteiten vergroot de belevingswaarde, draagt bij aan het behoud van de identiteit van het gebied én de recreatieve potentie. Neem ook de ruime opgave voor groen uitloopgebied voor stedelijke ontwikkeling in mee, en de centrale positie van het Dommeldal te midden daarvan.

Tot slot vraagt het slagen van de maatregelen om heldere communicatie over de onvermijdelijke veranderingen in het landschap. Door de geplande ingrepen zal het gebied merkbaar natter worden, met gevolgen voor de directe leefomgeving. Bewoners moeten begrijpen waarom er in natte tijden meer wateroverlast is en dat bijvoorbeeld wandelpaden in het gebied minder toegankelijk kunnen zijn. Goede communicatie helpt om draagvlak te creëren en inwoners te betrekken bij het grotere doel van deze veranderingen.

Wij wensen u en de partners succes met de uitwerking en uitvoering van de plannen.

Met vriendelijke groet,

Berend de Vries

BrabantAdvies,
voorzitter Provinciale Raad voor de Leefomgeving